

TRESTNÁ ZODPOVEDNOSŤ PRÁVNICKÝCH OSÔB

JUDr. TOMÁŠ STRÉMY

Katedra trestného práva a kriminológie Právnickej fakulty TU v Trnave

Synopsa: Trestná zodpovednosť právnických osôb bola a bude predmetom širokej diskusie verejnosti, nielen odbornej ale i laickej. Článok predstavuje stručný exkurz do histórie trestnej zodpovednosti právnických osôb. Autor sa zamerlal na analýzu právnej úpravy, na tendencie v kontinentálnej právnej úprave, na snahu Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky zapracovať ustanovenia o trestnej zodpovednosti právnických osôb do rekodifikovaného Trestného zákona. Poukázal na viaceré medzinárodné dohovory a odporúčania, ktoré zatiaľ nie sú pre Slovenskú republiku záväzné.

Synopsa: The criminal liability of corporate entity was and will be the point of wide-open discussion, not only of specialistic one but also laical one. The article represents a short excursus into history of the criminal liability of corporate entity. The author focuses on the analyze of legal form, trends in the continental legal form and on the Department of Justice attempt to incorporate regulation of the criminal liability of corporate entity into recodification of Penal Code. The author pointed out several international engagements and recommendations which are not yet obligatory.

Téma trestnej zodpovednosti právnických osôb sa stala aktuálnou už v minulosti pre viacerých odborníkov, pričom nejednotnosť názorov odborníkov z oblasti právnej vytvára priestor pre konštruktívne diskusie o tom, čo je správne. Odmietnutie trestnej zodpovednosti právnických osôb, ktoré zdôvodnil v roku 1793 Malblanc sa odzrkadlilo v jednoznačnom prijatí, nakoľko táto téma zmizla na dlhé desaťročia z vedeckej diskusie. Savigny poprel realnosť právnických osôb a ich právnu subjektivitu, čím poskytol argumenty prof. Mablancovi a jeho nasledovníkom k tvrdeniu, že právnické osoby nemôžu vystupovať ako páchatelia trestných činov. Prvé náznaky obhajujúce myšlienku trestnej zodpovednosti právnických osôb sa objavili až na prelome 19. až 20. storočia. Francúzsky právnik Mestre v roku 1899 a generálny spravodaj na 2. medzinárodnom kongrese trestného práva v Bukurešti Roux v roku 1929 nezískali pre svoje námety žiadnu väčšiu podporu, ale nastolili téma, ktoré sa od tej doby objavuje pravidelne na vedeckých fórach. Spor medzi odporcami a prívržencami trestnej zodpovednosti nie je rozhodnutý dodnes.¹

Zmenou v oblasti hospodárskej kriminality v Slovenskej republike, ktorá nakoniec nebola prijatá, bola snaha o zavedenie trestnej zodpovednosti právnických

¹ Musil, J.: Trestná zodpovednosť právnických osôb – áno či nie? Trestní právo č. 7–8. Praha 2000, s. 3.

osôb. Išlo tu o prelomenie starorímskej zásady „societas delinquere non potest“, z ktorej je odvodená u nás zaužívaná zásada individuálnej trestnej zodpovednosti. Predstava, že tento princíp platí v európskom kontinentálnom prostredí, je mylná, nakoľko trestné stíhanie kolektívnych subjektov ako boli obce, cechy, gildy, náboženské sekty, spolky a pod., boli prirodzené už v staroveku a stredoveku. Trestná zodpovednosť ako taká existovala súbežne spolu s individuálnou trestnou zodpovednosťou fyzických osôb.²

V oblasti *kontinentálneho právneho systému* prevláda zásada „societas delinquere non potest“, pričom zmena prístupu k zavedeniu trestnej zodpovednosti právnických osôb súvisí najmä s mohutným ekonomickým rozvojom. Hospodárska kriminalita v období transformácie ekonomických vzťahov vykazuje na území Slovenskej republiky vysokú mieru prispôsobivosti. Na efektívnosť kontroly hospodárskej kriminality má značný význam aj koordinácia činnosti justičných orgánov a ich súčinnosť a spolupráca s inými orgánmi, organizáciami, fyzickými a právnickými osobami. Dôležitou úlohou v posledných rokoch bolo vypracovanie pravidiel, ktoré by nedovolili legalizovať príjmy z organizovanej kriminality do jeho ekonomiky.³

V oblasti *anglosaského právneho systému* sa zachoval inštitút trestnej zodpovednosti právnických osôb od stredoveku až po súčasnosť. Myšlienka trestnej zodpovednosti v Anglicku a USA nebola nikdy opustená a kontinuálne trvá až do dnešnej doby. Vnímanie trestnej zodpovednosti nie je jednotné ani v týchto krajinách. V odbornej verejnosti sú uznávané dve základné teórie trestnej zodpovednosti právnických osôb. Nimi sú *teória nepriamej zodpovednosti a identifikačná teória*, ktorá mala byť prijatá v Slovenskej republike. Podľa teórie nepriamej zodpovednosti (vicarious liability) chyba jedného človeka je automaticky pripisovaná inému, ktorý nič nespôsobil. Napríklad, rodič môže byť niekedy sprostredkovane zodpovedný za škodlivé konanie svojho dieťaťa, a taktiež zamestnávateľ môže byť niekedy sprostredkovane zodpovedný za konanie svojho zamestnanca.⁴ Pri pracovnoprávnom vzťahu sa protizákonný čin zamestnanca stáva protizákonným činom zamestnávateľa – právnickej osoby za predpokladu, že zamestnanec konal v rámci svojho zamestnania a v prospech právnickej osoby.⁵ Táto teória je používaná federálnymi súdmi v Spojených štátoch amerických a v Kanade bola používaná až do chvíle, kým sa nepristúpilo k používaniu identifikačnej teórie. Navrhovaná právna úprava v Slovenskej republike vychádzala z tzv. identifikačnej teórie (identification theory), ktorá znamená, že právnickú osobu možno trestne stíhať len za konanie jej orgánov alebo zástupcov.⁶ Identifikačná teória trestnej zodpovednosti právnických osôb sa rozvinula na základe série podvodov, pri ktorých súd rozhodol, že právnická osoba je schopná spáchať trestný čin, kde je

² Musil, J.: Trestná zodpovednosť právnických osôb – áno či nie? Trestní právo č. 7–8. Praha 2000, s. 2–10.

³ Baláž, P.: Nové jevy v hospodárskej kriminalite, Sborník z medzinárodnej konferencie. Brno. Masarykova univerzita v Brne, Právnická fakulta 2005, s. 9–16.

⁴ Vicarious liability [elektronická verzia na stránke: <http://www.lectlaw.com/def2/u035.htm>].

⁵ Čečor, V., Segeš, I.: Trestná zodpovednosť? In: Justičná revue 53, č. 1. Ministerstvo spravodlivosti SR. Bratislava 2001, s. 24.

⁶ Záhora, J.: Trestná zodpovednosť právnických osôb. In: Rekodifikácia trestného práva. Bratislava. Akadémia PZ v Bratislave 2004, s. 72.

nevyhnutné dokázať zavinenie.⁷ Najväčším problémom tejto teórie je určenie kritérií na posúdenie, či daná osoba je alebo nie je orgánom spoločnosti. Podľa súdnej praxe delegovanie právomoci orgánmi právnickej osoby na iné zložky právnickej osoby nie je prekážkou na aplikáciu tejto teórie.⁸ Identifikačná teória je roky kritizovaná ako nedostatočná, v Kanade a iných krajinách. Kritici poukazujú na to, že táto teória nereferuje na realitu vnútornej dynamiky korporácií, obzvlášť väčších korporácií.⁹

Trestná zodpovednosť právnických osôb sa stala súčasťou vládneho návrhu slovenského Trestného zákona č. 656 z roku 2004, pričom táto úprava bola zakomponovaná do piatej hlavy všeobecnej časti návrhu Trestného zákona. Zavedením zodpovednosti právnických osôb by sa podľa Ústavnoprávneho výboru Národnej rady Slovenskej republiky (NR SR) zaviedol kolektívny trest aj pre zamestnancov právnickej osoby, ktorí nie sú zodpovední za protiprávne konanie štatutárnych orgánov. To by bolo podľa Ústavnoprávneho výboru NR SR porušením zásady „nie dvakrát v tej istej veci“ a taktiež by porušila zaručená rovnosť trestnoprávnej zodpovednosti subjektov.¹⁰ Navrhovaná právna úprava vychádzala z tzv. identifikačnej teórie. Táto teória vychádza z predstavy personifikácie právnickej osoby. V trestnoprávnom kontexte, personifikácia právnickej osoby naznačuje, že v čase úmyslu spáchať trestný čin a v čase jeho spáchania je orgán právnickej osoby súčasne aj právnickou osobou. Právnické osoby v právnom poriadku Slovenskej republiky vznikajú ako súkromnoprávne a verejnoprávne subjekty rozhodnutím fyzických alebo právnických osôb, ktoré upravujú svoje práva zo súkromnoprávných predpisov, a to z Obchodného zákonníka č. 513/1991 Z. z. (§ 56 a nasledujúce ustanovenia) a z Občianskeho zákonníka č. 40/1964 Z. z. (§ 18 a nasledujúce ustanovenia).¹¹ Dôvody pre zavedenie trestnej zodpovednosti právnickej osoby boli najmä: ekonomický rozvoj, nárast hospodárskej trestnej činnosti (trestných činov podvodov a sprenevery), organizovaného zločinu, korupcie a rozšírenie negatívnych dopadov hospodárskej činnosti na životné prostredie atď.¹²

Ekonomický rozvoj je možné deklarovať nasledujúcimi údajmi: v roku 2005 bolo na území Slovenskej republiky spáchaných a celkovo registrovaných 123 563 trestných činov, z čoho hospodárskych trestných činov bolo 19 245. Percentuálne predstavovala hospodárska trestná činnosť 15,8 % z celkovej kriminality. V porovnaní s rokom 2000 je to nárast o viac ako 8 %. V Českej republike je nárast hospodárskych trestných činov podobný, ale zároveň treba poznamenať, že tento nárast nie je taký markantný ako v Slovenskej republike. Celkovo bolo v Českej republike v roku 2005 registrovaných 344 060 trestných činov, z čoho hospodárskych trestných činov bolo 43 882, čo predstavuje 12,8 % z celkovej kriminality. Oproti roku 2000 je to nárast o viac ako 3 %.

⁷ Wells, C.: The Millennium Bug and Corporate Criminal Liability [elektronická verzia na stránke: http://www2.warwick.ac.uk/fac/soc/law/elj/jilt/1999_2/wells/].

⁸ Boisvert, A. M.: Corporate Criminal Liability [elektronická verzia na stránke: <http://www.law.ualberta.ca/>].

⁹ Goetz, D. BILL C-45: An act to amend the criminal code – criminal liability of organizations [elektronická verzia na stránke: http://www.parl.gc.ca/common/bills_ls.asp?Parl=37&Ses=2&ls=c45].

¹⁰ Ivor, J. a kol.: Trestné právo hmotné 1. časť. Iura edition. Bratislava 2006, s. 125.

¹¹ Ivor, J. a kol.: Trestné právo hmotné 2. časť. Bratislava. Iura edition. Bratislava 2006, s. 318.

¹² Abelovský, M., Petrík, M.: Právnická osoba ako subjekt trestného činu v návrhu rekodifikovaného Trestného zákona. In: Bulletin slovenskej advokácie 1–2. Bratislava. Slovenská advokátska komora 2006, s. 34.

Tabuľka 1: Prehľad hospodárskej kriminality v SR v porovnaní s celkovou kriminalitou 2000–2005

	2000	2001	2002	2003	2004	2005
Celková kriminalita v SR	88 817	93 053	107 373	111 893	131 244	123 563
Hospodárska kriminalita v SR	6686	7448	14 448	14 863	16 414	19 245
Podiel (%)	7,5 %	8 %	13,5 %	13,3 %	12,5 %	15,8 %

Tabuľka 2: Prehľad hospodárskej kriminality v ČR v porovnaní s celkovou kriminalitou 2000–2005

	2000	2001	2002	2003	2004	2005
Celková kriminalita v ČR	391 469	358 577	372 341	357 740	351 629	344 060
Hospodárska kriminalita v ČR	37 632	35 262	40 213	31 451	33 464	43 882
Podiel (%)	9,6 %	9,8 %	10,8 %	8,7 %	9,5 %	12,8 %

V navrhovanej právnej úprave v Slovenskej republike sa trestná zodpovednosť právnických osôb nemala vzťahovať na štát, štátne orgány, obce a vyššie územné celky. Táto právna úprava špecifikovala, kedy sa bude trestný čin považovať za čin spáchaný právnickou osobou. Rozsah trestnej zodpovednosti právnických osôb bol kritizovaný, nakoľko bol údajne nad rámec záväzkov Slovenskej republiky. Okrem členov štatutárnych orgánov alebo dozorných orgánov zakladal návrh trestnú zodpovednosť aj na činnosť inej osoby, ktorá je oprávnená konať za právnickú osobu. Trestný čin podľa návrhu mal byť spáchaný právnickou osobou, ak pri jej činnosti konal v rozpore so všeobecne záväzným právnym predpisom:

- jej štatutárny orgán alebo jeho člen,
- člen dozorného orgánu, alebo
- iná osoba oprávnená konať za právnickú osobu.

Pri inej osobe oprávnenej konať za právnickú osobu sa argumentovalo najmä § 15 Obchodného zákonníka, nakoľko osobou oprávnenou konať za podnikateľa je každý, kto bol pri prevádzkovaní podniku poverený určitou činnosťou. Ide o prípad tzv. externého plnomocnenstva, keď sa poverenie určitou činnosťou pri prevádzkovaní podniku v obchodnom styku pokladá súčasne za splnomocnenie konať v mene podnikateľa právne úkony, ku ktorým pri výkone tejto činnosti obvykle dochádza. Môžu nimi byť napr. nákupca, predavač, pokladník a pod. Je dôležité poznamenať, že trestná zodpovednosť právnickej osoby nemala vylučovať trestnú zodpovednosť fyzickej osoby.

Kritizovanou oblasťou podľa pôvodného návrhu bola okolnosť, že právnické osoby mali byť zodpovedné za všetky trestné činy, okrem prípadov, ak na spáchanie trestného činu musí mať páchatel osobitnú vlastnosť, spôsobilosť alebo postavenie. Ministerstvo pri prerokovaní tohto návrhu v parlamente vzalo na vedomie negatívne pripomienky zo strany podnikateľov, ale i odbornej verejnosti a predložilo zúžení návrh tak, že právnické osoby mali byť zodpovedné len za trestné činy uvedené v 8. a 12. hlavne osobitnej časti Trestného zákona, ale taktiež sa naďalej predpokladala trestná zodpovednosť za všetky trestné činy proti majetku. Po ďalšom trvajúcom nesúhlase Ministerstvo spravodlivosti zúžilo rozsah trestnej zodpovednosti na 24 vymenovaných trestných činov proti majetku a 102 trestným činov iných druhov.

Ďalším problémom, ktorý sa stal predmetom diskusie je absencia ochrany tretích osôb, ktoré sa nepodieľajú na trestnej činnosti, ale sú spojené s právnickou osobou a každý majetkový trest za konanie, ktorého sa dopustia osoby oprávnené konať za spoločnosť, dopadne práve na tieto osoby.¹³ Podľa názoru autora ochrana tretích osôb v tomto prípade je neopodstatnená, nakoľko ide o podnikateľskú činnosť, ktorej hlavným účelom je dosiahnutie zisku.

Pôsobnosť slovenského Trestného zákona na trestnú zodpovednosť právnických osôb mala byť určená:

- Miestom spáchania činu, pričom na základe tejto zásady sa mala posudzovať trestnosť činu spáchaného právnickou osobou, ak bol spáchaný na území Slovenskej republiky, bez ohľadu na to, kde má sídlo právnická osoba, ktorá spáchala trestný čin.
- Sídлом právnickej osoby. Podľa slovenského zákona sa mala posudzovať trestnosť činu, ak ho spáchala v cudzine právnická osoba majúca sídlo v Slovenskej republike alebo právnická osoba, ktorá má na území Slovenskej republiky podnik alebo organizačnú zložku.
- Medzinárodnou zmluvou. Trestnosť činu spáchaného právnickou osobou sa mala posudzovať podľa slovenského zákona, ktorý v cudzine spáchala právnická osoba, ktorá nemá sídlo v Slovenskej republike, ani nemá na území Slovenskej republiky podnik, ani organizačnú zložku, ak tak ustanovuje medzinárodná zmluva, ktorá bola ratifikovaná a vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ktorou je Slovenská republika viazaná.¹⁴

Navrhovaný zákon v Slovenskej republike uvádzal nasledujúce *druhy trestov*:

- Peňažný trest,
- Trest prepadnutia majetku,
- Trest prepadnutia vecí,
- Trest zrušenia právnickej osoby,
- Trest zákazu vymedzenej činnosti,
- Trest zákazu alebo obmedzenia prijímať verejné dotácie alebo subvencie,
- Trest zákazu účasti vo verejnom obstarávaní,
- Zhabanie vecí,
- Súdny dohľad nad činnosťou právnickej osoby.

Odišnosť v subjekte súdneho deliktu a správneho deliktu sa prejavuje v tom, že subjektom trestného činu môže byť len fyzická osoba. Správne právo trestné takéto obmedzenie nepozná v dôsledku čoho správny delikt môže spáchať aj právnická osoba, okrem priestupkov, správnych disciplinárnych a správnych poriadkových deliktov, keď subjektom môže byť tiež len fyzická osoba, právnická osoba môže byť subjektom správne disciplinárneho deliktu len výnimočne. U právnických osôb sa zodpovednosť

¹³ Goga, R.: Právna úprava trestnej zodpovednosti u právnických osôb. Bratislava. Justičná revue roč. 58, č. 10. Ministerstvo spravodlivosti SR. Bratislava 2006, s. 1506.

¹⁴ Záhora, J.: Trestná zodpovednosť právnických osôb. In: Rekodifikácia trestného práva. Bratislava. Akadémia PZ v Bratislave 2004, s. 72–73.

za správne delikty zakladá zásadne bez ohľadu na zavinenie. Zavinenie nie je rozhodujúcim znakom skutkovej podstaty ani v niektorých ďalších prípadoch, hoci ide o fyzickú osobu. V podstate vecí ide o zodpovednosť za správny poriadkový delikt a o prípady, keď osobou zodpovednou za správny delikt je napríklad fyzická osoba – podnikateľ a prevádzkovateľ kvalifikovaných činností.¹⁵

Niektorí autori používajú argumenty pre zavedenie trestného postihu právnických osôb a niektorí sú proti zavedeniu trestného postihu právnických osôb. Proti zavedeniu trestnej zodpovednosti právnických osôb uvádza P. Bouzat najmä nasledujúce dôvody:

- Právnické osoby nemajú vôľu a bez vôle nemôže existovať vina a bez viny trestná zodpovednosť,
- Právnické osoby existujú a sú spôsobilé len pokiaľ to je nevyhnutné na plnenie ich poslania, pričom k takémuto poslaniu náleží páchanie deliktov, a preto nie sú právnické osoby schopné páchať delikty (princíp špeciality),
- Pripustenie zodpovednosti právnických osôb je v rozpore so zásadou personality trestov, pretože by trest uložený právnickej osobe zasiahol všetkých členov právnickej osoby, t.j. aj tých, ktorí nemajú s trestným činom nič spoločné,
- Trestný systém je zameraný len na fyzické osoby,
- Nie je možné popri trestnom stíhaní zodpovedného člena právnickej osoby postihnúť aj samotnú právnickú osobu, pretože by to bolo v rozpore so zásadou ne bis in idem. P. Bouzat uvádza zároveň argumenty, ktoré sú za zavedenie trestnej zodpovednosti právnických osôb:
- Na základe, posledných poznatkov sociológov majú skupiny zväčša vôľu odlišnú od vôle osôb, ktoré takúto skupinu tvoria: dôkazom toho, že právna veda uznáva túto odlišnosť je zakotvenie občiansko-právnej zodpovednosti,
- Taktiež poukazuje na princíp špeciality, ktorý sa mu zdá pochybný a nie je možné z neho odvodzovať, že osoby nemajú plnú voľnosť nesprávneho konania,
- Vyvracia aj zásadu personality trestov, keď hovorí, že trest nemá postihnúť jednotlivých členov právnickej osoby, ale právnickú osobu ako takú a ak nebudaj postihne jej jednotlivých členov budú títo naliehať v budúcnosti na štatutárne orgány právnickej osoby prípadne na jej iných zodpovedných členov, aby dôsledne dodržiavali zákon,
- Majetkové trestné činy nadobúdajú stále väčší význam a je možné uložiť ich aj právnickým osobám a rovnako je možné zakotviť špeciálne sankcie pre právnické osoby,
- V zásade ne bis in idem sa uvádza skutočnosť, že neustále vzrastá počet právnických osôb, ktoré sa dopúšťajú rôznych deliktov a tradičná forma trestného postihu je nepostačujúca.¹⁶

Dôvodová správa k návrhu zákona o trestnej zodpovednosti právnických osôb bola podľa názoru autora príliš všeobecná, a preto sa s ňou v ďalšom výklade nezaobrá.

¹⁵ Škultéty, P.: Správne právo hmotné – všeobecná časť. Bratislava. Univerzita Komenského v Bratislave, Právnická fakulta 2004, s. 140–149.

¹⁶ Bouzat, P., Pinatel, J.: Traité de droit pénal et de criminologie, Partie I. Paris 1963, s. 226.

Možno ako príklad uviesť nasledujúci text: „V súčasnom spoločenskom a hospodárskom živote sa vyskytujú nové, doteraz nepoznané antisociálne javy, produkované právnickými osobami, najmä obchodnými spoločnosťami. Vzrastajúca ekonomická a politická sila nadnárodných spoločností, ako aj rozvoj zložitej infraštruktúry obchodu a priemyslu, vyvolávajú nové riziká a poskytujú stále viac príležitostí aj pre vyvíjanie spoločensky škodlivých aktivít, vrátane takých, ktoré je možné označiť ako kriminálne“.

Z vládneho návrhu zákona bola aj napriek enormnej snahe Ministerstva spravodlivosti SR vypustená trestná zodpovednosť právnických osôb, pričom povinnosť zakotviť v právnom poriadku zodpovednosť právnických osôb za trestné činy, ako sú vymedzené v jednotlivých rámcových rozhodnutiach (ide o právne akty EÚ vydávané Radou EÚ podľa čl. 34 ods. 2 písm. b/ Zmluvy o EÚ), sa týka oblasti terorizmu, falšovania peňazí a bezhotovostných platobných prostriedkov, obchodovania s ľuďmi, prevádzkačstva, životného prostredia, korupcie, detskej pornografie a obchodovania s drogami. Európska komisia pritom interpretuje túto zodpovednosť ako zodpovednosť trestno-právnu. Rovnako sa Slovenská republika pri vstupe do EÚ zaviazala k zavedeniu trestno-právnej zodpovednosti právnických osôb.¹⁷

Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky predložilo do legislatívneho procesu samotný návrh zákona, ktorého prijatím by sa vytvoril vzťah k Trestnému zákonu a Trestnému poriadku „lex specialis“. Upravoval podmienky trestnej zodpovednosti právnických osôb, druhy trestov a ochranných opatrení ukladaných právnickým osobám, postup orgánov činných v trestnom konaní a súdov, ak je obvineným právnická osoba. Návrh zákona vychádzal z toho, že právnické osoby majú spôsobilosť k právnym úkonom, spôsobilosť k právam a povinnostiam a spôsobilosť k zodpovednosti.

Prvým platným medzinárodným dohovorom v Slovenskej republike, ktorý upravoval zodpovednosť právnických osôb, je Dohovor OECD o boji s podplácaním zahraničných verejných činiteľov z 21. 11. 1997 (č. 318/1999 Z. z.). Ďalším platným dohovorom upravujúcim zodpovednosť právnických osôb je Trestnoprávny dohovor o korupcii z 27. januára 1999 (č. 375/2002 Z. z.). Tretím platným dohovorom pre Slovenskú republiku je Medzinárodný dohovor o potláčaní financovania terorizmu z 10. januára 2000 (č. 593/2002 Z. z.). Platným dohovorom pre Slovenskú republiku je aj Dohovor OSN proti nadnárodnému organizovanému zločinu z 12.–15. decembra 2000 (č. 621/2003 Z. z.). Piatym dohovorom platným od 14. 12. 2005 je Dohovor OSN proti korupcii z 9. 11. 2003 a šiestim dohovorom je Dohovor o počítačovej kriminalite z 23. novembra 2001. Rada Európy v roku 1988 odporúčaním č. R. (88) vyzvala členské štáty zvážiť zavedenie trestnej zodpovednosti súkromných a verejných právnických osôb. Následne na to, Európsky dohovor pre otázky trestnej činnosti (CDPC) v dokumente „Európa v období zmien“, odporúčaním č. R (96) z 5. septembra 1996 opätovne vyzvala štáty východnej a strednej Európy vykonať opatrenia, ktoré by viedli k zavedeniu trestnej zodpovednosti právnických osôb.

Niektoré európske štáty legislatívne upravili trestnú zodpovednosť právnických osôb. Takýmito štátmi sú Holandské kráľovstvo (od roku 1976), Portugalská republika

¹⁷ Predkladacia správa k návrhu Trestného zákona [<http://www.rokovanie.sk>].

(od roku 1982), Francúzska republika (od roku 1994), Fínska republika (od roku 1995), Belgické kráľovstvo (od roku 1999), Slovinská republika (zavedená od roku 1994, pričom podrobnosti boli konkretizované v zákone č. 55/1999 o zodpovednosti právnických osôb za trestné činy z 28. júla 1999) a Rakúsko (od roku 2006).¹⁸

ZOZNAM POUŽITEJ LITERATÚRY

1. *ABELOVSKÝ, M. – PETRÍK, M.*: Právnická osoba ako subjekt trestného činu v návrhu rekonštitúovaného Trestného zákona. In: Bulletin slovenskej advokácie – 1–2. Bratislava. Slovenská advokátska komora, 2006.
2. *BALÁŽ, P.*: Nové jevy v hospodárskej kriminalitě, Sborník z medzinárodnej konferencie. Brno. Masarykova univerzita v Brne, Právnická fakulta 2005.
3. *BOISVERT, A. M.*: Corporate Criminal Liability [elektronická verzia na stránke: <http://www.law.ualberta.ca>].
4. *BOUZAT, P. – PINATEL, J.*: Traité de droit pénal et de criminologie, Partie I. Paris 1963.
5. *ČEČOT, V., SEGEŠ, I.*: Trestná zodpovednosť? In: Justičná revue 53, č. 1. Ministerstvo spravodlivosti SR. Bratislava 2001.
6. *ČENTĚŠ, J. – PALKOVIČ, J. – ŠTOFFOVÁ, Z.*: Trestná zodpovednosť právnických osôb. In: Justičná revue 53, č. 4. Ministerstvo spravodlivosti SR. Bratislava 2001.
7. *ČENTĚŠ, J. – PALKOVIČ, J. – ŠTOFFOVÁ, Z.*: Trestná zodpovednosť právnických osôb v slovinskom právnom poriadku. Trestní právo č. 5. Praha 2002.
8. Dôvodová správa k Trestnému zákonu č. 300/2005 Z. z.
9. *GOETZ, D. BILL C-45*: An act to amend the criminal code – criminal liability of organizations [elektronická verzia na stránke: http://www.parl.gc.ca/common/bills_ls.asp?Parl=37&Ses=2&ls=c45].
10. *GOGA, R.*: Právna úprava trestnej zodpovednosti u právnických osôb. Bratislava. Justičná revue roč. 58, č. 10. Ministerstvo spravodlivosti SR. Bratislava 2006.
11. *HUBER, B.*: Trestní odpovednost korporací. In: Trestní právo č. 9/2000. Praha.
12. *IVOR, J. a kol.*: Trestní právo hmotné 1. část. Iura edition. Bratislava 2006.
13. *IVOR, J. a kol.*: Trestní právo hmotné 2. část. Bratislava. Iura edition. Bratislava 2006.
14. *MADLIAK, J.*: Niekoľko úvah k problematike trestnoprávnej zodpovednosti právnických osôb v Slovenskej republike. In: Aktuálne otázky práva. Košice 2006.
15. *MUSIL, J.*: Trestná zodpovednosť právnických osôb – áno či nie? Trestní právo č. 7–8. Praha 2000.
16. Predkladacia správa k návrhu Trestného zákona [elektronická verzia na stránke: <http://www.rokovanie.sk>].
17. Vicarious liability [elektronická verzia na stránke: <http://www.lectlaw.com/def2/u035.htm>].
18. *WELLS, C.*: The Millennium Bug and Corporate Criminal Liability [elektronická verzia na stránke: http://www2.warwick.ac.uk/fac/soc/law/elj/jilt/1999_2/wells/].
19. *ZÁHORA, J.*: Trestná zodpovednosť právnických osôb. In: Rekodifikácia trestného práva. Bratislava. Akadémia PZ v Bratislave 2004.

¹⁸ Čentěš, J. – Palkovič, J. – Štoffová, Z.: Trestná zodpovednosť právnických osôb. In: Justičná revue 53, č. 4. Ministerstvo spravodlivosti SR. Bratislava 2001, s. 416–423.

Summary

The criminal liability of corporate entity has brought in a lot of questions and tasks whereby the individual problem area is still current and it is necessary to deal with it. The article is focused on recodification of Criminal Code in Slovak Republic, particularly on the criminal liability of corporate entity and on the proposal of code to establish the criminal liability of corporate entity. Furthermore, the author of the article deals with analyze of legal form of criminal liability of corporate entity from the international and domestic aspect. The author has compared the empirical data concerning economic criminal activity registered in Slovak and Czech Republic with the general criminality whereby it is essential to warn of an increase of the criminal activity in Slovak and Czech Republic in comparison with previous years. De lege ferenda, Slovak Republic should establish the criminal liability of corporate entity according to international responsibility and trend of the continental legal form.

Key words: continental legal form, Anglo-Saxon legal form, the theory of indirect responsibility, the criminal liability of corporate entity in the Slovak Republic

Kľúčové slová: kontinentálna právna úprava, anglosaská právna úprava, teória nepriamej zodpovednosti, identifikačná teória, trestná zodpovednosť právnických osôb v Slovenskej republike